

Tartalomjegyzék

Kérjük, kattintson a linkekkel ellátott címekre!

A koronavírus-járványhoz kapcsolódó cikkeink	737–745
A szülők is tehetnek a gyerekek képernyőfüggőségéről	746
CIO Podcast #28: Megoldottuk az informatikai felsőoktatást (vagy mégsem?)	747
Csak a magyarok ötödénél bevett gyakorlat a forrásellenőrzés	748–749
Honnan érkezhetsz a koronavírus utódja – és hogyan készüljünk fel rá?	749
Merünk nagyot álmodni a banki ügyintézésről	750–751
Nők a tudományban: Rejtett folyamatok és feltárt jelentések a humán tudományokban	751–752
A GuideVision jelentősen emeli a budapesti iroda létszámát	752–753
A magyar IT-szakemberek a legképzettebbek a régióban	753–756
El kell adnia a Metának a Giphy-t	757
Németországban már él a digitális frissítési kötelezettség	757–758
Személyre szabott rákkezelések jöhetnek a kvantumszámítógépek segítségével	758–759
Tíz napra is pontosan előrejelezhető lesz az időjárás	759
Tájékoztató az Országos Idegennyelvű Könyvtár és a Digitális Bölcsészeti Központ működtetésének átvételéről	760

A koronavírus-járványhoz kapcsolódó cikkeink

Tudományos közlemények forrástára, digitális tananyagok, távkutatási eljárások: folyamatosan frissülő cikkgyűjtemény a Magyar Tudományos Akadémia honlapján.

Így véd meg minket a koronavírus elleni vakcina – az MTA animációja

Mára a járvány elleni hatékony védekezéshez többféle védőoltás vált elérhetővé, melyek működése eltérő alapelvekre épül, azonban az általuk kiváltott immunreakció, mely felkészíti a szervezetet a későbbi vírusfertőzés elleni védekezésre, megegyezik. Ennek az immunválasznak a kialakulását és későbbi hatását mutatja be a Magyar Tudományos Akadémia cikkünkben látható animációja, amely Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese, az ELTE TTK immunológus egyetemi tanára irányításával készült.

[Az animáció ide kattintva nézhető meg.](#)

Aki még nem oltatta be magát, az tegye meg! – Interjú Erdei Anna immunológussal, az MTA főtitkárhelyettesével

A COVID-19-járvány hosszabb távú pszichológiai hatásai – különös tekintettel a gyerekekre (1. rész)
A COVID-19-járvány hosszabb távú pszichológiai hatásai – különös tekintettel a gyerekekre (2. rész)

A magyar gyógyszerkutatók úgy találnak fogást a koronavírus fehérjéin, ahogy a telefon keresi wifihstspotokat

A COVID-19 és az ellene való védekezés gyermekkorban – az MTA Orvosi Tudományok Osztálya hatodik hírlevele

COVID: Tudástérkép és Tudásbázis Portál az MTA Könyvtár és Információs Központ oldalán

COVID-19 és gyermekvállalás, variánsok és vakcinák, mutációs változások az immunitás tükrében – az MTA Orvosi Tudományok Osztálya ötödik hírlevele

Erdei Anna a járványról, ellenanyagokról és oltásokról

Jelentős lépés lesz, ha sikerül kifejleszteni azt a spray-t, ami akadályozza a vírus elszaporodását a felső légutakban – mondta az MTA főtitkárhelyettese, immunológus a Népszavának.

Oberfrank Ferenc, az MTA poszt-Covid-stratégiajának koordinátora a Kossuth Rádióban

A Magyar Tudományos Akadémia poszt-Covid-stratégiát és egy középtávú nemzeti pandémiás tervet is kidolgoz, amely a jelenlegi válsághelyzetet követő időszak teendőit is magába foglalja.

Poszt-Covid-stratégiát dolgoz ki az MTA – interjú Freund Tamással

A Magyar Tudományos Akadémia poszt-Covid-stratégiát, illetve egy középtávú nemzeti pandémiás tervet is kidolgoz, amely a jelenlegi válsághelyzetet követő időszak kezelését is magában foglalja – erről egyeztetett Orbán Viktor miniszterelnök és Freund Tamás, az MTA elnöke március 19-én. A Magyar Nemzet interjúja Freund Tamással.

A COVID-19 elleni vakcinák hatásági engedélyezése, mentális egészség a világgjárvány idején, reflektorfényben az ivermektin – az MTA Orvosi Tudományok Osztálya negyedik hírlevele

Így véd meg minket a koronavírus elleni vakcina – az MTA animációja

Mára a járvány elleni hatékony védekezéshez többféle védőoltás vált elérhetővé, melyek működése eltérő alapelvekre épül, azonban az általuk kiváltott immunreakció, mely felkészíti a szervezetet a későbbi vírusfertőzés elleni védekezésre, megegyezik. Ennek az immunválasznak a kialakulását és későbbi hatását mutatja be a Magyar Tudományos Akadémia cikkünkben látható animációja, amely Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese, az ELTE TTK immunológus egyetemi tanára irányításával készült.

Akadémikusok javaslatára immár a házi orvosok is felírhatják a favipiravirt COVID-19-betegeknek

Mit kell tudni a gyógyszerről és milyen esetekben alkalmazható? Erről nyilatkozott az mta.hu-nak Keserű György Miklós akadémikus, a Természettudományi Kutatóközpont Gyógyszerkémiai Kutatócsoportjának vezetője.

A COVID-19-világjárvány hatása a mentális egészségre

Milyen mentálhigiénés kihívást jelent az emberiség számára az elhúzódó járványhelyzet? Melyek a leggyakoribb problémák, és milyen megoldási javaslatok vannak rájuk a szakembereknek? Ezekre a kérdésekre válaszol az mta.hu számára írott összefoglalójában Demetrovics Zsolt egyetemi tanár, az MTA doktora, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Pszichológiai Intézet Klinikai Pszichológia és Addiktológia Tanszékének vezetője és Király Orsolya, a tanszék adjunktusa.

Védőoltások, plazmaterápia, új koronavírus-ellenes hatóanyagok – az MTA Orvosi Tudományok Osztálya harmadik hírlevele

A tavaly decemberben Ádám Veronika akadémikus kezdeményezésére Jakab Ferenc, az MTA doktora, a Virologiai Nemzeti Laboratórium vezetője szerkesztésében indult hírlevél februári számában Makara Gábor akadémikus a SARS-CoV-2 vírus variánsairól és a védőoltásokról, Lacza Zsombor ortopéd-traumatológus szakorvos, az MTA doktora a plazmaterápia hazai tapasztalatairól ír, Borbás Anikó, az MTA doktora pedig az új koronavírus-ellenes hatóanyagokról ad szintézist.

A koronavírus-fertőzés kimutatásának útvesztői: azaz melyik teszt, módszer mire és hogyan használható

A jelenleg zajló világjárvány miatt a virológiai laboratóriumi diagnosztika a figyelem középpontjába került. A hétköznapi beszéd részévé váltak a virológiai, immunológiai, diagnosztikai szakszavak: a napi sajtóanyagokban, híradásokban, de a közbeszédben is megjelent a PCR, vírusgenom, RNS, gyorseszteszt, antigén, ellenanyag, átvészelt fertőzés, neutralizáló ellenanyag és még sok más, a témához kapcsolódó kifejezés. Az tudomány.hu-nak most Csoma Eszter, a Debreceni Egyetem Orvosi

Mikrobiológiai Intézetének adjunktusa írt részletes összefoglalót a vírusdiagnosztikával kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról.

Hitelesen a vakcinákról: A COVID-19-védőoltás mint tudománykommunikációs kihívás

Nemzetközileg elismert fiatal kutatók beszéltek közérthetően a védőoltások jelentőségéről, és a COVID-vakcinákkal kapcsolatos fejlesztésekről és tapasztalatokról – különös tekintettel az mRNS-alapú oltásra –, valamint az oltásellenesség pszichoszociális tényezőiről a Magyar Tudományos Akadémia online eseményén 2021. február 3-án. A Fiatal Kutatók Akadémiája által szervezett programot Freund Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke nyitotta meg, és Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese zárta. Az eseményről készült felvételt az MTA YouTube-csatornáján láthatják.

Hazai kutatási eredmények a COVID-19 elleni védekezésben, antivirális gyógyszerek, oltásellenesség: az MTA Orvosi Tudományok Osztálya második hírlevele

A tavaly decemberben Ádám Veronika akadémikus kezdeményezésére, Jakab Ferenc, az MTA doktora, a Virologiai Nemzeti Laboratórium vezetője szerkesztésében indult hírlevél januári számában Kacsok Imre a magyarországi biotechnológiai kutatás-fejlesztés koronavírus-sal kapcsolatos eredményeit foglalja össze, Keserű György Miklós az antivirális gyógyszerfejlesztésekről, Boldogkői Zsolt pedig az oltásellenességről ír.

A járványgörbétől a védőoltásokig: Az új koronavírusról a 2020-as Magyar Tudomány Ünnepe

A Magyar Tudomány Ünnepe – Erdei Anna főtitkárhelyettes, immunológus, a Programtanács elnöke szakmai irányításával szervezett – tavalyi rendezvénysorozata kiemelt témaként foglalkozott a Covid-19-járvány tudományos vonatkozásaival. A kiadvánnyal az MTA az ott elhangzottakat teszi elérhetővé.

A Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Tudományok Osztályának felhívása a SARS-CoV-2 elleni védőoltásról

A védőoltások a fertőző betegségek elleni küzdelem leghatékonyabb eszközei. A védőoltásoknak köszönhető, hogy a gyermekkori halálozással járó

fertőző betegségek a világ legtöbb részén eltűntek vagy visszaszorultak. Védőoltások védenek a himlő, a járványos gyermekbénulás, a mumpsz, a kanyaró, a rózsahimlő ellen, csak a legfontosabbakat említve. A védőoltások jelentik a legfontosabb lehetőséget a felnőttkori fertőző betegségek kialakulásának és terjedésének megakadályozásában is.

Karádi István orvos, akadémikus a SARS-CoV-2 elleni védőoltásról

Ádám Veronika, az Orvosi Tudományok Osztálya elnöke a SARS-CoV-2 elleni védőoltásról az InfoRádió műsorában

Az új technológia miatt jóval biztonságosabb a mostani vakcina, mint a korábbiak, a koronavírus elleni védőoltást pedig azért állították elő ilyen gyorsan, mert megvoltak a feltételei, a tudományosság semmiben nem szenvedett hiányt - hangsúlyozta az InfoRádióban Ádám Veronika.

COVID-19 diagnosztika és vakcinafejlesztések: hírlevelet indított az Akadémia

Az új hírlevél az MTA Orvosi Tudományok Osztálya elnöke, Ádám Veronika akadémikus kezdeményezésére indult, Jakab Ferenc, az MTA doktora, a Virologiai Nemzeti Laboratórium vezetője szerkesztésében. Az első számban Kovács L. Gábor a koronavírus-fertőzés diagnosztikájáról, Kemenesi Gábor pedig a vakcinafejlesztés új mérföldkövéről ír.

A Covid-19-kutatások eredményei – az EMMI tudományünnepi konferenciája videón

Fertőzöttség a közoktatási intézményekben, koronavírus-szennyvízvizsgálatok, BCG-oltás, vérplazmakezelés, vakcinafejlesztések, gyógyszeres kezelési lehetőségek, hazai kutatások: egyebek mellett ezekkel a témákkal foglalkoztak annak a tanácskozásnak az előadói, amelyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma szervezett a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében. Nézze meg a teljes felvételt!

COVID-19: Lakossági tájékoztatót készítettek a Semmelweis Egyetem szakemberei

Mit tegyen otthon, ha koronavírus-fertőzésre utaló tünetei vannak, mi a teendő tesztelés előtt, mikor

szükséges mentőt hívni, hol kapható lelki segítség? – egyebek mellett ezekre a kérdésekre is választ ad az az összeállítás, amely a Semmelweis Egyetem Pulmonológiai Klinikájának és Magatartástudományi Intézetének együttműködésében készült.

Tesztek és vakcinák: orvosok és immunológusok beszélgetése a Magyar Tudomány Ünnepe - videofelvétel

A november 16-án a Magyar Tudomány Ünnepe megrendezett Vakcinák, tesztek és protesztok című virtuális kerekasztal-beszélgetés középpontjában a koronavírus-járvány megállításához szükséges lépések álltak. Olyan fontos témákat tárgyaltak a résztvevők, mint a vakcinakísérletek és a különféle vakcinák közötti választás, az átoltottság kérdése az oltásellenes hangulatban vagy a súlyos megbetegedések immunológiai okai.

Járvány ellen maszk és MASZK – Ön is segítheti a vírus elleni védekezést!

Karsai Márton, a Central European University Hálózat- és Adattudományi Tanszékének egyetemi docense arról beszélt a Magyar Tudomány Ünnepe, hogy a vírusterjedés nyomkövetéséhez és előrejelzéséhez milyen nagy segítséget tudunk mi, polgárok is nyújtani egy egyszerű kérdőív kitöltésével. Mindig vegyük fel a maszkot, töltsük ki rendszeresen a MASZK-ot – és nézzük meg a kutató előadásának videofelvételét!

Maratonra kell készülni, nem sprintre – Az új koronavírusról a Magyar Tudomány Ünnepe

A járvány elleni küzdelem frontvonalában dolgozó kutatók, orvosok és járványügyi szakemberek előadásai alapján a laikusok számára Erdei Anna immunológus, az MTA főtitkárhelyettese készített összefoglalót.

Karsai Márton: Fertőzésterjedések adataalapú modellezése, avagy hálózatok a koronavírus-járvány modellezésének szolgálatában – videón az előadás

Mi szükséges a hatékony járványterjedési modellek megalkotásához és miként segíthetik ezek a modellek a szakembereket? Erről beszélt a Magyar Tudomány Ünnepe keretében tartott előadásá-

ban csütörtökön este 18.00 órától Karsai Márton, a Közép-európai Egyetem Hálózat- és Adattudományi Tanszékének egyetemi docense. Az előadás videofelvétele cikkünkben elérhető.

A járványgörbétől a védőoltásokig az új koronavírusról a 2020-as Magyar Tudomány Ünnepe

Az MTÜ idei rendezvénysorozata kiemelt témaként foglalkozott a Covid-19-járvány tudományos vonatkozásaival. Az Akadémia kiadványa az ott elhangzottakat szeretné a lehető legszélesebb kör számára elérhetővé tenni.

Feltár, igazol, előremutat

Beszámoló a magyarországi COVID-járványt meghatározó vírusváltozatok genetikai vizsgálatáról. A széles hazai együttműködéssel folytatott, fontos alapkutatási célra irányuló kutatás eredményeit tudományos folyóiratban egyelőre még nem közölték.

Magyar gyártásban készülhet a vírusvédelem első vonalát jelentő gyógyszer

A favipiravir hazai gyártási folyamatát koordináló Keserű György Miklós akadémikus szerint a járvány erősödésével, a kórházi kapacitások szűkülésével egyre fontosabb, hogy a gyógyszert a vírusfertőzöttségre utaló tünetek megjelenése után minél hamarabb, akár már az alapellátásban megkapják a betegek.

Magyar kutatók részvételével nyílik meg az út a hatékonyabb koronavírus-gyógyszerekhez

Egy nemzetközi együttműködés keretében sikerült áttörést elérni a Covid-19 egyik kulcsfehérjéje, a fő proteáz működésének gátlásában. Jóllehet a kutatások alig fél éve indultak, a konzorcium a molekuláris LEGO koncepció alkalmazásával több mint 70 olyan molekulát talált, amely megfelelő kiindulópontul szolgálhat a gyógyszerfejlesztéshez.

Keserű György Miklós: Vírusellenes terápiás lehetőségek a Covid-19-fertőzés kezelésére – videón az előadás

Milyen eredményekkel járulnak hozzá a hazai gyógyszertervezési és gyógyszerkémiai kutatások a Covid-19 elleni védekezéshez? Erről beszélt

a Magyar Tudomány Ünnepe keddi esti előadásában Keserű György Miklós gyógyszerkutató vegyész, az MTA levelező tagja. Az előadás videofelvétele cikkünkben elérhető.

Jakab Ferenc: Mit tanultunk a koronavírus-járványból? – Kutatás, védekezés, terápia – videón az előadás

Hol tartanak a kutatók a vakcinafejlesztésekben, a koronavírus genetikai állományának vizsgálatában, valamint a fontosabb gyógyszer- és hatóanyag-tesztelésekben? Egyebek mellett ezeket a kérdéseket járta körbe az MTÜ szerda esti előadásában Jakab Ferenc virológus, egyetemi tanár, a Pécsi Tudományegyetem Szentágothai János Kutatóközpont Virologiai Kutatócsoportjának vezetője. Előadásának videofelvétele cikkünkben elérhető.

Kutatónők a járvány frontvonalában – videón az előadások és a kerekasztal-beszélgetés

A társadalomtudomány és az élettudomány területéről felkért előadók a járvány szempontjából fontos témákat ismertetnek és vitatnak meg. A kerekasztal-beszélgetés foglalkozik a társadalmi távolságtartással, az új koronavírus okozta megbetegedések szövődésével, az alapkutatás és az innovatív szemlélet összehangolásával, valamint a pandémia okozta speciális helyzetből fakadó tudományos összefogás és az eredmények szakszerű bemutatásának fontosságával. Az előadások és a kerekasztal-beszélgetés videofelvétele cikkünkben elérhető.

Az új koronavírus szerkezete és funkciója: az alapkutatás eredményeitől a terápiás alkalmazás lehetőségéig – a konferencia videón

A Kémiai Tudományok Osztálya által szervezett konferencián elhangzó 25 perces előadások tájékoztatást adnak a koronavírus szerkezete és hatása közötti összefüggések molekuláris vonatkozásairól, a terápiás célra alkalmas molekulák kifejlesztésére irányuló hazai kutatások eredményeiről. A konferencia videofelvétele cikkünkben elérhető.

A COVID-járvány és az influenzavírusok közelgő időszaka

A WHO és a világ vezető szakmai szervezeteinek ajánlása szerint is minden eddiginél fontosabb az

influenza elleni oltás beadatása a jelenlegi helyzetben. Bár ez nem hatásos a koronavírus ellen, a kevesebb influenzás eset jelentősen csökkentheti az egészségügyi ellátás terhelését. Továbbra is nagyon fontos a járványügyi intézkedések betartása: a maszkviselés, távolságtartás és rendszeres, szabályos, alapos kézmosás és kézfertőtlenítés, ezek mindkét kórokozó ellen bizonyítottan hatások a megelőzésben. Dr. Kemenesi Gábor és Prof. Dr. Jakab Ferenc összefoglalója az mta.hu számára.

Tudomány a COVID okozta társadalmi sokk kezelésének jelen fázisában

Az MTA Elnöki Bizottság az Egészségért állásfoglalása.

Gyógyszerek koronavírus-fertőzöttek kezelésére

A vakcináért folyó globális verseny mellett a vírus-fertőzöttek gyógyszeres kezelésének lehetőségeit is kutatások ezrei próbálják feltérképezni. Eddig egyetlen bizonyítottan hatásos szer létezik, de több tucatnyi ígéretes hatóanyagról tudunk, klinikai vizsgálatok százaiban vannak folyamatban. Keserű György Miklós akadémikus összefoglalója az mta.hu számára az eddigi eredményekről, a vírus elleni támadás lehetséges célpontjairól és módszereiről, valamint a magyar kutatásokról.

Tesztek, csoportok, szelektív intézkedések: a Magyar Tudományos Akadémia ajánlása a Covid-19 járványügyi kezeléséhez

A döntéshozóknak, a kormánynak és a társadalom széles körének kíván tájékoztatást nyújtani az ajánlás, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia készített, és április 22-én eljuttatott az EMMI, az ITM és a Nemzeti Népegészségügyi Központ vezetőinek. Az immunológusok, orvosok és biológusok által összeállított szöveg konkrét szakmai javaslatokat tesz a kormányzat és a hatóságok számára a Covid-19-járvány rövid és hosszú távú kezelésére.

Koronavírus-tesztek: mire kell figyelniük a döntéshozóknak a teszt kiválasztásakor?

A nagyobb része használhatatlan a SARS-CoV-2 vírus kimutatására készített teszteknek, amelyekből már közel 300 van a világon. Szakemberek beszámolója alapján Magyarországon is van olyan

importált teszt, amelynek a jósló értéke nem éri el a 20%-ot. Kovács L. Gábor laboratóriumi szakorvos és Falus András immunológus, az MTA rendes tagjai sorra veszik a tesztekkel kapcsolatos problémákat, hangsúlyozva: hazánkban a jó teszt kiválasztásához szükséges szakértelem adott, csak a döntések minden szintjén igénybe kellene venni.

Akadémiai forrástár a COVID-19 ellenes küzdelemhez

A koronavírussal kapcsolatos vészhelyzet folyamatos éberséget kíván mindannyiunktól, így a Magyar Tudományos Akadémia Köztestületétől is. Lovász László elnök 2020. március 13-án felhívással fordult az osztályelnökökhöz, kérve, hogy közöljék, ha tudomásuk van olyan új tudományos eredményről, amely hatékonyan bevethető a COVID-19-pandémia megfékezésére. Az MTA ezzel az akciójával a döntéshozók segítségére kíván lenni anélkül, hogy bármilyen párhuzamos intézkedéssel megzavarná a hatósági tájékoztatást. Az akció átmeneti jellegű, kizárólag a vészhelyzet idejére korlátozódik.

Versenyfutás a koronavírus-vakcináért

A jelenlegi járványt okozó koronavírus elleni vakcinajelöltek közül tíz már emberi kipróbálás alatt van. Az oltóanyag-fejlesztés korábban nem látott gyorsasággal zajlik. Melyek a legaggasztóbb problémák, amelyekkel a kutatók szembesülnek, és miben reménykedhetünk mégis? A kérdéseket Ferenci Tamás biostatistikus válaszolja meg az mta.hu számára írt összeállításában.

Hasznos tudnivalók a járvány idején, közérthetően – itt a Koronavírus-kisokos

Az új honlapot, mely rengeteg közérthető információt tartalmaz a vírus terjedéséről, a megbetegedés tüneteiről és kezeléséről, valamint a védekezés szabályairól, három kutató biológus készítette és frissíti, a tartalmat pedig egy aneszteziológus és egy pulmonológus szakorvos ellenőrzi folyamatosan.

Új koronavírus – új tudományos eredmények – módosuló ajánlások

Az új koronavírus (SARS-CoV-2) hatására soha nem látott ütemű tudományos kutatás indult meg. A tízezernél is több új tudományos közlemény fontos

kérdésekben hozott szakértői szemléletváltást. A korábbiaktól eltérő, új ismeretekből kiemelkedik a tünetmentes fertőzők szerepe és a levegővel (aeroszollal) való terjedés. A levegő szerepéről, a maszkviselésről, a távolságtartás szabályairól – összességében a biztonságra törekvő magatartás fontosságáról szóló új ajánlásokat Makara Gábor akadémikus foglalta össze az mta.hu számára.

Kell-e tartaniuk a macskatulajdonosoknak az új koronavírusról?

Az elmúlt hónapokban kiderült, hogy az új koronavírus képes megfertőzni a macskákat is. A Magyar Állatorvosok Lapja májusi és júniusi számaiban szakirodalmi áttekintést ad a háziállatok koronavírus-megbetegedéseiről.

A társadalom nem kívánhatja egy ápolónőtől azt, amit egy katonától

Szülessen egy olyan nemzetközi szerződés vagy deklaráció, amely rögzíti világjárvány idején az államok közötti együttműködés legfontosabb elveit, s mintául szolgálhat az államok belső jogának harmonizálásához – ezt a célt tűzte ki a Nemzetközi Jogi Intézet, a világ legkiválóbb nemzetközi jogászait tömörítő tudós társaság. A dokumentum kidolgozására felállított, a világ számos országának nemzetközi köz- és magánjogászaiból álló, 15 tagú különbizottság tagjai között van Lamm Vanda akadémikus, az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának elnöke, aki az mta.hu-nak beszélt a közelmúltban megkezdett munkáról.

A távolságtartási és maszkviselési szabályok most hatványozottan érvényesek – Jakab Ferenc virológus a jelenlegi helyzetről az Arénában

Már több mint 45 millió forintot gyűjtöttek orvosoknak és ápolóknak az MTA tagjai és doktorai
Akadémiai tagok és doktorok egyhavi tiszteletdíjukat ajánlották fel a koronavírus-járványban megbetegedett emberek egészségéért első vonalban küzdő orvosoknak és munkatársaiknak, ezzel is kifejezve irántuk nagybecsülésüket és erkölcsi elismerésüket. Május elejéig 278 fő 45 724 054 forintot adományozott a Szent László Alapítvány részére.

Mit tesz a koronavírus az aggyal? Magyar kutatók új kezelési módszereket keresnek

A Covid-19-et főként légzőszervi betegségként ismertük meg, de egyre több bizonyíték utal arra, hogy a fertőzés és annak hatásai más szerveket, köztük az agyat is súlyosan érinthetik. Dénes Ádám és kutatótársai a világon az elsők között vizsgálják koronavírus-fertőzésben elhunytak agyát. Eredményeik a korábbiaktól eltérő kezelési módszerekhez vezethetnek. Beszámolónk kommentálására Freund Tamást, a KOKI igazgatóját, az MTA élő természettudományokért felelős alelnökét kértük fel.

Koronavírus a neonatológus szemével – interjú Toldi Gergellyel

Alig van olyan szegmense a gazdaságnak, az egészségügynek vagy akár mindennapi életünknek, amelyben ne okozott volna kisebb-nagyobb változást a koronavírus. Toldi Gergellyel – a Fiala Kutatók Akadémiájának vezetőségi tagjával, jelenleg Angliában dolgozó neonatológussal – a kismamákra, az újszülöttekre és az orvosokra nehezedő fokozott terhelésről beszélgettünk.

Felrázott a kialakult helyzet – Fiala kutató a tesztelés frontvonalában

Hogyan éli meg egy molekuláris genetikával foglalkozó, az elmúlt években kutatólaboratóriumban dolgozó fiatal biológus a koronavírus-járványt? Csuka Dorottya tudományos munkája mellett március közepe óta önkéntesként részt vesz a koronavírus-fertőzés laboratóriumi diagnosztikájában. Volt olyan hét, amikor heti három alkalommal, reggel 8-tól este 10 óráig vagy még tovább. Sikerélményt és érzelmi mélypontot egyaránt hozó tapasztalatairól beszélt az mta.hu-nak.

Klinikai vizsgálatok Európában és Magyarországon a Covid-19-járvány idején

Jelenleg 500 felett van a Covid-19 betegség gyógyszeres kezelését célzó klinikai vizsgálatok száma a világban. Sok olyan, más betegségekre használt gyógyszert vizsgálnak, amelyek hatékonyak lehetnek az új koronavírus ellen is. A vizsgálatok legnagyobb része kutatói kezdeményezésű, azaz nem nagy gyógyszercégek, hanem egyetemek és kutatóintézetek szervezik és szponzorálják a vizsgálatokat.

kat. Ezek támogatására jött létre a European Clinical Research Infrastructure Network (ECRIN) elnevezésű nemzetközi szervezet, amelynek Magyarország is tagja. Az mta.hu a magyar tagszervezet vezetőjét, Kovács L. Gábor akadémikust kérte fel az alábbi összefoglaló megírására.

Hogyan tartsuk össze a családot a járványhelyzetben?

A koronavírus miatti korlátozások – az óvodák, iskolák bezárása, a home office munkavégzés, a szabad mozgás beszűkülése, a személyes kapcsolatok mellőzése – váratlanul, alapjaiban változtatta meg az életünket. Mindez nemcsak fizikailag, hanem pszichésen is fokozott terhet ró ránk, ezért a Magyar Pszichológiai Társaság szervezésében elérhetővé vált azoknak a pszichológusoknak a listája, akik díjmentes online tanácsadást tartanak a járvány miatt segítségre szorulóknak. Dr. Szabó-Balogh Virág klinikai gyermek-szakpszichológussal és családterapeutával beszélgettünk a családok helyzetéről.

Citokinvihar Covid-19-fertőzésben

A Covid-19 betegség lefolyásáról és az egyes gyógyszerek alkalmazhatóságáról Szekanecz Zoltán (Debreceni Egyetem ÁOK Belgyógyászati Intézet Reumatológiai Tanszék) és Constantin Tamás (Semmelweis Egyetem ÁOK II. Sz. Gyermekgyógyászati Klinika, Budapest) készített ábrával kísért összefoglalót az mta.hu-nak.

A tudomány erős érvei az általános maszkviselés mellett – Makara Gábor neuroendokrinológust, az MTA rendes tagját kérdeztük

El kell érni, hogy mindenki a saját ügyének is tartsa a járvány mielőbbi megszüntetését, amiben segíthet a maszkok körültekintő, általános alkalmazása – mondta az mta.hu-nak Makara Gábor orvosprofesszor. Az MTA rendes tagja hetek óta aktívan részt vesz abban a munkában, amellyel az Akadémia folyamatosan a döntéshozók figyelmébe ajánlja a járvánnyal kapcsolatos legfontosabb információkat.

Tesztek, maszkok és ajánlások - a WHO szakértőit kérdeztük

Milyen esetekben ajánlja a tesztelést az Egészségügyi Világszervezet? Mi a jelenlegi álláspontja a maszkvi-

selésről? Mikor csenghet le a járvány, és számíthatunk-e a vakcinára? Az mta.hu kérdéseire dr. Jakab Zsuzsanna, a WHO főigazgató-helyettese és dr. Richard Pebody, a szervezet európai fertőzőkockázat-kezelési csoportjának vezetője küldött válaszokat.

Hogyan segíthetünk szervezetünknek a vírus elleni védekezésben?

A világméretű COVID-19-járvány kezelésében jelentős az egyéni felelősség szerepe. Ahhoz, hogy a járványügyi szabályok szigorú betartásán túl hogyan tudunk még védekezni, ismernünk kell az emberi szervezet védekezési mechanizmusainak az alapjait, a koronavírus-fertőzésre adott válaszreakcióját, és azt, van-e ennek a folyamatnak olyan pontja, ahol érdemes beavatkoznunk. Az mta.hu Falus András immunológust és Szűcs Gabriella belgyógyász-immunológus szakorvost kérdezte.

Hogyan óvjuk meg az egészségügyi személyzetet a COVID-19-fertőzéstől?

Az Európai Orvosakadémiák Szövetségének (FEAM) vezetősége az egészségügyi személyzet széleskörű és megfelelő védelmére hívja fel a figyelmet a COVID-19 elleni harcban.

Itt kérhet lelki támaszt a járvány idején – önkéntes pszichológiai segítők listája

Kihez fordulhatnak azok, akik a járvány miatt kialakult helyzetben bizonytalanná váltak, szoronganak, félnek? A pszichológus szakma is az online térbe költözött: a Pszi Pont nevű oldalon elérhető pszichiáterek, pszichológusok, mentálhigiénés szakemberek azt vállalták, hogy néhány alkalommal térítésmentes segítséget, krízisintervenciós szolgáltatást nyújtanak online vagy telefonon keresztül.

62 vakcinajelölt készül az új koronavírus ellen – Falus András immunológussal elemeztük a WHO listáját

A WHO 2020. április 4-én közzétett egy listát az új koronavírus ellen készülő vakcinákról. A listában összesen 62 vakcinajelölt szerepel, melyek különféle működési elveken alapulnak, és a fejlesztés, valamint a klinikai vizsgálatok más és más stádiumában vannak. A lista értelmezésére Falus András immunológus akadémikust kérte fel az mta.

Orvosoknak és ápolóknak gyűjt a Magyar Tudományos Akadémia

A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak és doktorainak egy csoportja március 30-án felhívást tett közzé, melynek kezdeményezői elhatározták, hogy egyhavi akadémiai tiszteletdíjukat felajánlják a koronavírus-járványban megbetegedett emberek egészségéért első vonalban küzdő orvosoknak és munkatársaiknak, ezzel is kifejezve irántuk nagyrabecsülésüket és erkölcsi elismerésüket.

A koronavírus okozta COVID-19-pandémia – Az Orvosi Hetilap összefoglalója

Korábbi tapasztalatok és tudományos evidenciák 2020. március végén. Váradí András, Ferenci Tamás és Falus András cikke az Orvosi Hetilapban.

Magyar Orvosi Kamara: Aki kilép az utcára, hordjon szájmaszkot!

Dr. Nagy Marcell igazságügyi foglalkozás-orvostan szakértő, a Magyar Orvosi Kamara titkárnak április 8-ai írása arról, miért mikor és hogyan használjunk szájmaszkot, és miért okoz zavart a WHO jelenlegi álláspontja.

Ott a végünk, ha nem beszéljük meg nyíltan, mi jó, és mi nem a járvány kezelésében – a 24.hu interjúja Ferenci Tamással

Nagyon későn kezdtük a tesztelést, és még mindig nem elég széles körben végezzük, ezért csak becsült adataink vannak a koronavírus-fertőzöttek valódi számáról. A kormány létrehozott egy matematikusokból, statisztikusokból álló munkacsoportot, hogy adatelemzéssel és prognózisokkal segítse a járványügyi intézkedéseket. Ferenci Tamás biostatistikus, az Óbudai Egyetem docense is e munkacsoport tagja. Szerinte egyelőre jól állunk, de őszintén beszélt a kockázatokról és a hiányosságokról is. Balavány György interjúja a 24.hu-n.

A járvány miatt sokaknak bezárult a világ - Hazai vizsgálat a 65 felettiek helyzetéről

A magyarországi 65 éven felüliek társas kapcsolatait vizsgálta a Társadalomtudományi Kutatóközpont két munkatársa, Messing Vera és Ságvári Bence. Az európai összehasonlításban kifejezetten zárkózottnak számító korosztály egy részét külö-

nösen érzékenyen érintik a járvány terjedésének lassítását célzó rendkívül fontos korlátozások.

Hogyan kutassunk embereket humán kontaktus nélkül? – Az MTA ajánlásai

Távkeresési eljárások viselkedéskutatóknak.

Online tananyaggyűjtemény távoktatáshoz az MTA Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programjának csoportjaitól

A koronavírus miatt kialakult oktatási helyzetben a Magyar Tudományos Akadémia egy digitális tananyagokat, rendszereket tartalmazó gyűjteményt állított össze a tanári munka segítése érdekében, az MTA elnöke által 2016-ban indított Tantárgy-pedagógiai Kutatási Program 19 csoportjának eddigi, ebben a helyzetben felhasználható eredményeiből.

Az alsósok távoktatását segíti a Szegedi Egyetem és az MTA

Megnyitotta az eddig diagnosztikus mérési célokat szolgáló feladatbankjait a Szegedi Tudományegyetem Oktatásméleti Kutatócsoportja. A mérést szolgáló tesztek folyamatosan gyakorló feladatokká alakítják át.

Járványellenes intézkedések: a legújabb számítások szerint Magyarország jó úton jár, de még sokáig ki kell tartani

A londoni Imperial College megbízásából végzett legújabb modellszámítások a Magyarországon is meghozott szigorúbb intézkedések megalapozottságát támasztják alá. Az eredmények szerint csillapítás helyett elfojtásra kell törekedni, mert csak így tud megbirkózni az egészségügy a helyzettel. Addig, amíg megszületnek az egyéb eszközök a járvány leküzdésére, a modell szerint a szigorú, mindennapi életmódunkat megváltoztató intézkedéseket újra és újra be kell vezetni.

Magyarország átvinné a kezdeményezést a jövő járványaival szemben

Az egyre súlyosbodó koronavírus-világjárvány bebizonyította azt, amire számos tudós figyelmeztetett: egy technológiafüggő, globalizált civilizációban, a klímaváltozás közepette nem elégséges, ha csak reagálunk a szemünk előtt kialakuló vész-

helyzetekre. Egy kutatókból álló szakértői csoport olyan protokollt dolgozott ki, mellyel azonosíthatók a potenciális új kórokozók, és képesek lehetünk proaktívan tenni a járványok kialakulása ellen. A DAMA protokoll alkalmazásával a világon elsőként Magyarország veheti át a kezdeményezést az ismeretlen kórokozóktól.

A WHO összeállítása a koronavírus körüli tévhitéről

Ahogy ez haváriák esetén lenni szokott, az új koronavírus-járvány kapcsán is megjelentek a tévhittek, egy súlyos problémára egyszerű módszereket kínáló megoldások. A tudomány.hu összeállítása az Egészségügyi Világszervezet (WHO) kiadványa alapján készült, célja a hiedelmek cáfolata és néhány alapvető kérdés tisztázása.

Magyar kutatók jelentkezését várják

A SZTAKI és a Wigner – a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) támogatásával – úgy döntött, felajánlja az általuk üzemeltetett, kutatási célokra korábban létrehozott MTA Cloud számítási felhőt, benne saját számítási kapacitással (több ezer processzor és több terabájt memória) az új koronavírus okozta járvány elleni küzdelemre. Várják olyan magyar kutatók, kutatócsoportok jelentkezését, akik a vírussal vagy a járvánnyal foglalkoznak.

Ingyenes online kurzusok a koronavírusról

Ingyenes webináriumot indít a barcelonai Tudomány- és Technológiadiplomáciai Központ a koronavírus kapcsán felvetett kérdésekről. Nemzetközi szervezetek egészségügyi szakértői, tudománydiplomáciai és geopolitikai szakemberek segít-

nek eligazodni a témában az öt alkalomból álló online előadás-sorozat keretében. Szintén ingyenes online kurzust indít a koronavírusról nemzetközi szakértők bevonásával a London School of Hygiene & Tropical Medicine.

A társas távolságtartás véd a fertőzés ellen, de fel kell készülnünk emberi hatásaira

A távolságtartás elsődleges, megfellebbezhetetlen szabály járvány idején. A társas viselkedést vizsgáló kutatók ugyanakkor arra figyelmeztetnek, hogy készüljünk fel arra, milyen nehézségeket okoz az ember saját társas természetével való megküzdés. Egyebek mellett erről írt Greg Miller tudományos újságíró a Science-ben. Az elszigeteltség főleg az idős embereket érinti érzékenyen. A magyarországi idősök szociális kapcsolataik alapján különösen magányosnak számítanak Európában.

Tájékoztatók gyerekeknek és időseknek jelnyelven és cigány nyelven az MTA oktatási kutatócsoportjától

A Nyelvtudományi Intézet (MTA Kiváló Kutatóhely) Többnyelvűségi Kutatóközpontjában működő MTA-NYTI NyelvEsély Szakműszertani Kutatócsoport elkészítette a gyerekeknek szóló koronavírus-tájékoztatók magyar jelnyelvi és romani nyelvű változatait. Jelnyelvi tolmácsolással megnézhető Magyarország Kormányának idősekhez szóló felhívása is, valamint a Heim Pál Országos Gyermekegység Intézet Mentálhigiéniai Központ kisfilmje.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.mta.hu

A szülők is tehetnek a gyerekek képernyőfüggőségéről

Egy globális felmérés adatai alapján közvetlen összefüggés mutatható ki a szülők és a gyerekeik által a készülékek előtt töltött idő mennyisége között.

Közel 20 országban és mintegy 11 ezer fő megkérdezésével készült az a felmérés, amely a családon belüli egészséges digitális szokások szerepét, valamint a szülők viselkedésének a gyerekekre gyakorolt hatását, illetve a gyerekek viselkedésének szülőkre gyakorolt hatását vizsgálta. A Kaspersky megbízásából összeállított tanulmány egyik legfontosabb megállapítása, hogy közvetlen hatása van a szülők viselkedésének arra, ahogy a gyerekek viszonyulnak a technológiai eszközökhöz.

Amit szabad Jupiternek?

Az eredmény persze abból a szempontból nem meglepő, hogy a gyerekek természetes tanulási folyamatához tartozik a szülői minta átvétele. Ez viszont pont egy olyan dolog, amiben jobb lenne, ha az ifjúság nem másolná az idősebb generációt. A válaszok alapján a felnőttek 82 százaléka, míg a velük egy háztartásban élő 7–12 év közötti gyerekek 70 százaléka naponta legalább három órát tölt a különféle kütyük előtt.

A tanulmány szerint mind a gyerekek, mind a felnőttek nagy része (48%) ugyanannyi ideig használja a készülékeit – napi 3,5 órát. A szülők többsége ugyanakkor meg van győződve arról, hogy mind ők (62%), mind a gyerekeik (58%) megfelelő mennyiségű időt töltenek az online térben.

Mindezek mellett az eredményekből az derül ki, hogy a gyerekek a szülei készülékhasználatához igazítják a saját készülékhasználati szokásait. Ha a szülők napi 2 óránál kevesebb időt töltenek a készülékek előtt, akkor a gyerekeik is így tesznek. Ugyanakkor, ha a szülők napi több mint 2 órát használnak a digitális eszközeiket, a gyerekek is nagy valószínűséggel hajlamosak ugyanígy tenni. Mindössze az esetek kevesebb mint ötödében fordult elő, hogy a fenti példát látó gyerekek napi 2 óránál kevesebbet töltenek a készülékek előtt.

Azok a gyerekek például, akiknek a szülei gyakran használnak kütyüket, 39 perccel többet töltenek az online térben étkezés közben. Mindeközben a beszélgetés közbeni SMS-ezés átlagosan további 41 perccel növeli a gyerekek képernyő előtt töltött idejét, a családi fotók közösségi oldalakon való megosztása pedig napi 31 perccel növeli ezt az időt, és ezek az időmennyiségek összeadódnak.

Nehéz jó példával előállni

A feladat tehát adott a szülők előtt: jó példával előállva mindenféle nyakatekert büntetési és jutalmazási rendszer nélkül is "idomíthatók" a témában a csemeték. Ezt persze könnyebb leírni, mint végrehajtani, hiszen a fenti adatokból is látszik, hogy ugyan a felnőttek jelentős része rengeteg időt tölt a digitális eszközök, okostelefonok képernyője előtt, ám sokan ezt nem tartják (önmagukra nézve) túlzónak.

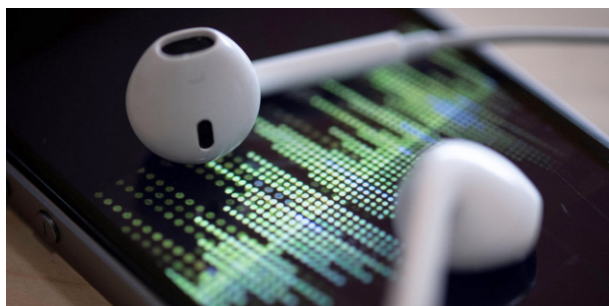
Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.bitport.hu

CIO Podcast #28: Megoldottuk az informatikai felsőoktatást (vagy mégsem?)

SZALKAI GERGELY

Hogyan látja a felsőfokú informatikai képzés jelenét és jövőjét a terület két fontos egyeteme? Két dékán, Charaf Hassan (BME VIK) és Fehér Péter (BCE) a CIO Podcastban.

Alig több mint egy órában megoldottuk a magyar informatikai felsőoktatás minden problémáját. Zárójelben: nem! De podcastadásunkból sok minden kiderül arról, hogyan képzelik el az egyetemek a saját szerepüket a felsőfokú informatikai képzést igénylő területek szakember-utánpótlásában, és mit gondolnak a szakmai berkekben általánosan elfogadott és folyamatosan súlyosbodóknak megélt informatikushiányról.

A CIO Podcast friss adásában *Charaf Hassannal*, a Budapesti és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai karának dékánjával, valamint *Fehér Péterrel* a Budapesti Corvinus Egyetem posztgraduális és executive programokért felelős dékánjával beszélgettünk. Korábban mindketten tanszékvezetőként, intézetvezetőként irányították egyetemükön az informatikai képzést. Véleményük abból a szempontból is érdekes volt, hogy a Corvinuson már érezhetőek a modellváltás hatásai, míg a BME az állami fenntartásban maradt egyetemek lehetőségeit mutatja.

A beszélgetés időnként meglepő kanyarokat vett, kiderül belőle például, hogy attól, mert valaki informatikus-mérnök vagy gazdasági informatikus szeretne lenni, még nem biztos, hogy rendelkezik a manapság annyit emlegetett digitális skilllel. A két dékán kísérletet is tesz arra, hogy meghatározza: milyen képességekkel kell kikerülnie az iparba egy egyetemet végzett informatikusnak, és milyen digitális képességekkel kell rendelkeznie egyre több munkavállalónak a vállalatvezetőtől a "tisztasági managerig". Ennek kapcsán kiderül az is, miért gondolják fontosnak a BME-n és a Corvinuson, hogy minél több hallgató jusson el az MSc diplomáig, sőt a PhD-ig, és hogyan lehet ellensúlyozni a piac elszívó hatását. Ennek kapcsán szóba kerül az is, hogy vannak-e feladatai a magyar IKT-ipar szereplőinek a hazai szakmai utánpótlásképzéssel kapcsolatban.

Zárásként arra kértük a két szakembert, fogalmazza meg egyetemi ideálját. A beszélgetést ajánljuk mindenkinek, aki szeretné látni, milyen utánpótlásra építhet a közeljövőben.

A felvétel meghallgatható a fenti lejátszóval itt, de podcastjainkat követheti többek között a [Spotify-on](#), az [Apple](#), valamint a [Google](#) podcastplatformján is, ahol feliratkozhat a Bitport csatornájára.

Válogatta: *Fonyó Istvánné*

Forrás: www.bitport.hu

Csak a magyarok ötödénél bevett gyakorlat a forrásellenőrzés

Valamennyi tudatosság már felbukkan a hazai internetezők között az online olvasott információk hitelességének ellenőrzése kapcsán, de az álhírek így is gyakran tényként rögzülnek a fejekben.

A közösségi média egyik legnagyobb problémája pontosan legnagyobb előnyéből fakad, miszerint ezek a platformok könnyű hozzáférést biztosítanak bárkinek, bármiféle információval kapcsolatban, amelyeket azonban ugyanilyen könnyen és gyorsan lehet nagy tömegben továbbosztani, terjeszteni.

Jobbára csak időnként ellenőrizzük

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) rendszeresen elvégzett átfogó kutatásának egyik részét képezte a hazai internetezők felkészültségének vizsgálata az álhírek vonatkozásában. A hatóság a tavalyi adatfelvételen alapuló eredményeket tegnap hozta nyilvánosságra.

2020-ban az internetezők 78 százaléka nyilatkozott úgy, hogy időnként ellenőrzi az online források hitelességét, 19 százalékuk pedig mindig utánajár annak, hogy hiteles-e az interneten fellelt információ. Legtöbben – az internetezők 42 százaléka – az online cikkek hivatkozásait, forrásait ellenőrzik. 28 százalékuk szokott utánajárni a szerző létezésének, szakmai hátterének, és ugyanilyen arányban kéri ki az ismerősök véleményét az olvasottakról. A megkérdezettek 23 százaléka valamelyik nagyobb, magyar hírportálon próbál hiteles információhoz jutni. A hatóság meglátása szerint, ha a valóságban nem is ennyire óvatosak az emberek, a válaszaik arra utalnak, sokan vannak felkészülve arra, hogy esetleges álhírekbe fussanak.

Gyíkemberek az 5G szárnyán

Az NMHH kutatásában egy konkrét álhír vizsgálatával próbálták utánajárni annak, hogy hatásosnak bizonyul-e a forráskritika a hamis hírekkel, félrevezető információkkal szemben. A példaként funkcionáló témát az ötödik generációs (5G-s) mobilinternetrel kapcsolatos várakozások szolgáltatták. Mint minden új technológiához, ehhez is számos félelem és tévhit társul, és bár a tudományos bizonyítékok, kutatások ezt nem támasztják alá, sok helyen olvashatunk, hallhatunk az 5G-eszközök keltettette sugárzás vélt súlyos egészségkárosító hatásáról. Angliában például bázisállomások is égtek az interneten terjedő [hajmeresztő elméletek](#) miatt.

A 16 éves vagy idősebb internetezők nagy többsége – 87 százaléka – találkozott az 5G kifejezéssel. 57 százalékuk az új technológia esetleges egészségügyi hatásairól is hallott, leginkább a közösségi oldalakon vagy a hírportálokon. Közülük 40 százalék vélte a technológiát súlyosan egészségkárosítósnak, míg akik nem találkoztak az egészségügyi hatásokról szóló információkkal, azoknál az aggodalmat osztók aránya jelentősen kevesebb: 21 százalék volt. Azok, akik az 5G egészségügyi hatásairól a mobilszolgáltatók honlapjáról értesültek, sokkal inkább bíztak a technológiában.

Az 5G egészségügyi hatásairól hallók 31 százaléka próbált utánajárni az információk hitelességének. Legtöbben a cikk forrásait vagy a szerzőt ellenőrizték, egy szakértő blogján néztek utána a témának, esetleg egy ismerősük véleményét kérték ki. A különböző ellenőrzési módok azonban eltérő eredményekkel jártak. Sok esetben az utánajárás nemhogy csökkentette, de inkább megerősítette a megalapozatlan félelmeket. Azok körében, akik az információt egy közösségi oldalon vitatták meg ismerőseikkel, vagy azt a témával foglalkozó csoport "buborékjában" ellenőrizték, az 5G-vel kapcsolatos félelem erősödött. E válaszadók több mint fele osztotta a tévhiteket.

Egy csipet remény

Ugyanakkor megfelelő módszerekkel azért szerezhető némi védelem az álhírekkel szemben. A cikkek szerzőjének létezését, szakértelmét ellenőrzők és a valamely hatóság hivatalos oldalát felkereső internetezők közül ugyanis többen utasították el az 5G-vel kapcsolatos egészségügyi tévhitet – 44–44

százalékos arányban –, mint akik a közösségi média tematikus csoportjaihoz (37 százalék) vagy a közösségi oldalakon az ismerőseikhez (31 százalék) fordultak segítségért.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.bitport.hu

Honnan érkezhetsz a koronavírus utódja – és hogyan készüljünk fel rá? Az előadások felvétele videón

Vuhanban megrebbenti a szárnyát egy denevér, és pár hónap múlva országokat zárnak le – akár így is aktualizálhatjuk a „pillangóhatásról” szóló, Edward Lorenznek tulajdonított idézetet. De vajon milyen újabb kórokozók várokozhatnak a holnap kivágandó esőerdők mélyén vagy a trópusi állatpiacok zsúfolt zugaiban? És mit tehetünk annak elkerülésére, hogy a koronavírus után egy újabb, gyorsan terjedő jövevényrel kössünk nem várt szorosabb ismeretséget? E kérdésekre is válaszolt Kemenesi Gábor és Földvári Gábor biológus. Tudományünnepi előadásuknak az MTA YouTube-csatornáján közzétett felvétele cikkünkben elérhető.

A járványok korát emlegetni mára már nem számít túlzó kijelentésnek. A jelenlegi koronavírus-járványt a tudomány előre jelezte, ám a vírusok sora, amelyek jegyet váltottak a következő járványra, még nem ért véget. Kemenesi Gábor előadásban szó esik a felbukkanó fertőző betegségek kutatásával kapcsolatos alapvető ismeretekről, és arról is képet kaphatunk, melyek lehetnek a jövő járványainak lehetséges okozói, és hol számíthatunka felbukkanásukra.

A természetes élőhelyek zsugorodása és a klímaváltozás olyan ökológiai helyzeteket teremt, amelyek elősegítik számos kórokozó új helyeken és új gazdaszervezetekben való megtelepedését, így serkentve a járványok felbukkanását emberekben és háziállatokban. Mivel nem tudjuk megállítani vagy visszafordítani a jelenséget, létfontosságú, hogy mindent megtegyünk a megelőzés érdekében, felkészüljünk jelentősebb hatásaira, és védekezési stratégiát dolgozzunk ki. A jelenleg elterjedt, utólagos döntéshozói, orvosi vagy technológiai megoldások (korlátozó intézkedések, vakcina, gyógykezelés) nem elegendők, hiszen evolúciós, ökológiai és járványtani jelenségek bonyolult hálózatai állnak a háttérben. Földvári Gábor előadása ezek összefüggéseit mutatja be, és olyan preventív

gyakorlati megoldásokat vesz sorra, amelyek lehetővé teszik a jelenlegihez hasonló járványok megfékezését még a kitörésük előtt.

Névjegyek

Kemenesi Gábor biológus, virológus kutató, emelt egyetemi adjunktusként oktató. A felbukkanó fertőző betegségek egyik hazai szakértője, doktori fokozatát denevérvirologia témakörben szerezte meg. Ezenkívül az újonnan megjelenő fertőző betegségek más vetületeit is kutatja, így a csípőszúnyogok vagy a rágcsálók által terjesztett vírusokat is. Számos földrészen folytat úttörő kutatásokat a témában.

Földvári Gábor biológus, PhD-fokozatát a kullancsok és az általuk terjesztett kórokozók járványtani és ökológiai vizsgálataiban elért eredményeiért kapta. Szakterülete a parazitológia, a járványtan és a kórokozó-ökológia. Kutatási érdeklődése újabban arra irányul, hogy hogyan hat az emberi tevékenység és a klímaváltozás a kórokozók új helyen és új gazdában való felbukkanására.

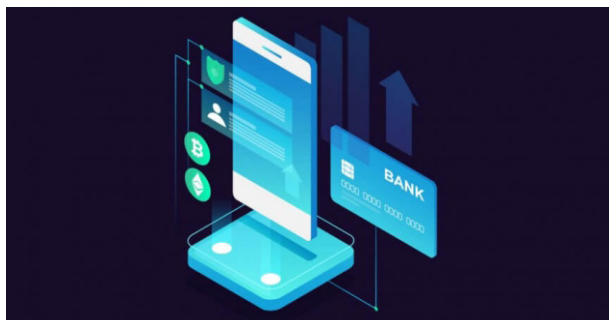
Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.mta.hu

Merünk nagyot álmodni a banki ügyintézésről

Egy friss hazai kutatás szerint a magyarok jó része soha nem tenné be a lábát bankfiókokba, ha online mindent el lehetne intézni.

Bár a bankokkal és biztosítókkal szemben támasztott követelmények között honfitársainknál a megbízhatóság és a stabilitás kulcsfontosságú, az ügyfelekért vívott harcban fontos szerep jut a pénzintézetek digitális felkészültségének. Tömören így foglalható össze a Comnica és az NRC országos, az internetező népességre reprezentatív online kutatása, amely a magyarok digitális pénzügyi ügyintézési szokásait vizsgálta.

Nem annyira fontos, de azért mégis

A bank- és biztosítóválasztási szempontokat kínáló nyolcas lista utolsó két helyén a barátok, ismerősök ajánlása, illetve a szolgáltatók nevének, brandjének ismertsége végzett. Az 6–4. helyen a digitális ügyintézés lehetősége, a többi ügyfél internetes értékelése és a kényelem, gyorsaság szempontjai szerepelnek. A 3. legfontosabb döntési tényezőnek a szolgáltató kínálata, valamint a szolgáltatások és konstrukciók ára számít, de a 2. helyre befutva ezt is megelőzi, hogy az adott banknak, biztosítónak van-e fiókja a válaszadó otthona vagy munkahelye közelében.

A digitális ügyintézéshez való viszonyunk mégsem ilyen egyszerű, mivel a felmérés szerint ma Magyarországon az ügyfelek kétharmada banki vagy biztosítási ügyeinek legalább háromnegyedét távolról, digitálisan – leginkább okostelefonos applikáción – intézi. 10-ből 6-an a Covid-járvány kezdete óta a korábbiakhoz képest gyakrabban tesznek így, és miközben az online ügyintézés lehetősége a fenti fontossági listán viszonylag

hátul szerepel, 10-ből 3 válaszadó mégis otthagyná a szolgáltatóját, ha ott egyik napról a másikra megszűnnének a digitális csatornák.

A kutatás egyik legérdekesebb megállapítása, hogy az idősebb korosztály teljesen felzárkózni látszik a fiatalabbakhoz, sőt bizonyos esetekben aktívabbak is. Az 50–59 évesek 73 százaléka immár az ügyeinek legalább háromnegyedét digitálisan intézi, de a náluk idősebbek is sokkal nyitottabbak lettek az új megoldásokra. A 60 év felettek kétharmada nyilatkozott úgy, hogy pénzügyeinek legalább háromnegyedét digitálisan intézi, ami a legfiatalabb, 18–29-es korosztálynál is magasabb arányt jelent.

Rögös út

Bármennyire is rászorította a pénzintézeteket és az ügyfeleket is az online ügyintézésre a világjárvány, a digitális átállás távolról sem nevezhető gördülékenynek. 10-ből 4 ügyféllel már előfordult, hogy digitális csatornán megkezdett ügyét nem tudta befejezni, minden tizedik pedig az ügyei legalább felével végképp elakadt.

A kudarcok nagyobb részéért a rendszer lefagyása vagy belassulása a felelős, 10-ből 4-en pedig arra panaszkodtak, hogy a folyamat zavaros, bonyolult és hosszú, egyszerűen nincs türelmük végigcsinálni. Mindemellett minden ötödik ügyfél számára az emberi segítség hiánya okoz problémát az online utak végigjárásában. Ebből a tanulmány készítői szerint azt lehet tanúsággként levonni, hogy egyelőre hiba lenne a bankok részéről teljesen önkiszolgáló rendszerre támaszkodva kezelni az ügyfelek igényeit.

Hajlandók vagyunk kamera elé ülni

A videohívás hazai elterjesztésében minden más piacot megelőzve a bankok voltak az elsők. Ezt itthon jellemzően arra használják, hogy egy szolgáltatás igénybevételekor – például egy számlanyitáskor vagy egy biztosítás megkötésénél – az ügyintéző élő videostreamben azonosítsa távolról az ügyfelet. A felmérés szerint az ügyfelek negyedének volt már

Melyek a legjellemzőbb okai annak, hogy meghiúsul egy-egy ügy online / digitális elintézése vagy szolgáltatás igénybevétele?

dolga ilyen típusú ügyintézésel, közülük minden harmadiknak 2–3 három pénzintézetnél is.

Ez az arány egyelőre nem túl magas, de úgy tűnik, azok is látnak benne fantáziát, akiknek még nem volt alkalmuk kipróbálni. A magyar banki, biztosítási ügyfelek fele szívesen intézne vele ugyanis olyan ügyeket, melyekhez korábban személyes jelenlétre volt szükség: például számlanyitást, életbiztosítás-kötést, 44%-uk pedig a szerződések videón keresztül történő "szóbeli digitális aláírását" is kényelmes megoldásnak tartaná.

Robotol a jövő

Miközben az ügyfelek fél szemmel még mindig azt kutatják, van-e a sarkon bankfiók, a válaszadók fele szerint a személyes ügyintézés ma már éppen olyan régmódi gyakorlat, mint sárga csekket postán befizetni. 10-ből 4-en ráadásul azt mondják, hogy

ha okostelefonjukon vagy laptopjukon keresztül, videohívással vagy más online kommunikációval mindent el tudnának intézni, amit korábban csak személyesen lehetett, soha többé nem mennének be bankjuk, biztosítójuk fiókjába.

A kutatás arra is választ keresett, hogy miként képzelik el a jövőt az ügyfelek. A válaszadók több mint fele szerint 5 év múlva pontosan úgy fogjuk használni a bankokat és a biztosítókat, mint a webshopokat, ahol minden pénzügyi terméket egyszerűen bedobhatunk az online kosarunkba. Sőt, 42 százalékuk szerint ehhez majd beszélünk sem kell senkivel, mert hitelképességünk elbírálását és biztosítási kockázataink felmérését mesterséges intelligencia alapú rendszerek végzik majd el.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.bitport.hu

Nők a tudományban: Rejtett folyamatok és feltárt jelentések a humán tudományokban

Felvétel az előadásokról és a kerekasztal-beszélgetésről

Hogyan alakult ki a késő rézkorban a mai önvezető járművek „prototípusa”? Milyen tudományformáló szerepe van a fordításnak? Milyen jelentősége volt a 13–14. században a magyar uralkodók Halics királya címének? Miként tűnik fel egy különös történelmi örökség az amerikai Dél prózairodalmában? E témákról beszéltek az MTA Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság tudományünnepi rendezvényének előadói. Az előadások és az azokat követő kerekasztal-beszélgetés felvétele cikkünkben megnézhető.

Program**Köszöntő**

Frank Tibor, az MTA rendes tagja, a program vezető elnöke

Előadások

- A kerék és a kocsi megalkotásának régészeti emlékei a Kárpát-medencéből

Bondár Mária CSc, régész, tudományos főmunkatárs (Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézet)

- A tudományos szakfordításról fordítástudományi megközelítésben

Károly Krisztina, az MTA doktora, nyelvész, egyetemi tanár (ELTE BTK Angol Nyelvpedagógia Tanszék)

- A „Halics királya” uralkodói cím változó tartalma a 13–14. században

Font Márta, az MTA doktora, történész, professor emerita (PTE BTK Középkori és Korajújkori Történeti Tanszék)

- Egy különös történelmi örökség rejtett működése az amerikai Dél prózairodalmában

Bollobás Enikő, az MTA levelező tagja, irodalomtörténész, egyetemi tanár (ELTE BTK Amerikanisztika Tanszék)

Zárszó

Frank Tibor, az MTA rendes tagja

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.mta.hu

A GuideVision jelentősen emeli a budapesti iroda létszámát

A cseh központú *GuideVision* 2020 őszén vált az *Infosys* részévé. A közel 14 milliárd Ft értékű ügylet kiemelkedőnek számít a IT szektorban. Az egy éve rendkívüli hatékonysággal működő társulás mindkét vállalat számára új távlatokat nyitott: ebből kimagaslik a német prémium luxusautókat gyártó Daimlerrel kötött szerződés, amely az *Infosys* és *GuideVision* történetének egyik legjelentősebb projektje. A 2014-ben alapított *GuideVision* a *ServiceNow* egyik vezető partnere Európában, tevékenysége kizárólag erre a felhő alapú szolgáltatási platformra összpontosul. Képviselői 7 európai országban találhatóak meg. 2015-ben második irodájukat Budapesten nyitották meg. A vállalat sikeresen lebonyolított európai projektjeinek száma mára jóval meghaladja a félezeret.

Jelenleg igen kevés cég működik Európában, amelynek szakemberei kizárólag ezzel a platformmal foglalkoznak és a vállalati folyamatok, szolgáltatások digitalizálásában ilyen mélyreható szakutadással büszkélkedhetnek. A *GuideVision* az *Infosys* részeként működve a megszerzett szakértelmét rendkívül magas presztízű megbízások elnyerése érdekében tudja mozgósítani.

Jelenleg az *Infosys*-szel közös projektek a *GuideVision* kapacitásának körülbelül 25%-át teszik ki és ez a részarány állandóan növekszik. Az előnyös szövetségnek köszönhetően az együttműködés kezdete óta eltelt egy év alatt összesen 17 projekt indult, amelyekben a két vállalat összesen 12 ügyfelet szolgál ki. A Daimler csoport teljes kiszolgálása méretben nagyságrendekkel kiemelkedik a projektek közül. A *GuideVision* feladata a Daimler globális informatikai szolgáltatásainak a *ServiceNow* plat-

formmal történő integrációja. Az *Infosys* ESM Café szolgáltatáscsomag *GuideVision* SnowMirror termékével való bővítése szintén hozzájárult ahhoz, hogy az előfizetések száma az előző évhez képest 20%-kal emelkedett. „Szeretnénk megőrizni növekedésünk gyors ütemét. A célunk az, hogy 2025-re Európa vezető *ServiceNow* szaktanácsadási partnerévé, valamint a platformon elérhető szolgáltatások területén az *Infosys* zászlóshajójává váljunk” – fejtette ki *Radovan Krejci*, a *GuideVision* vezérigazgatója.

A jelenleg Európában 290 főt foglalkoztató vállalat számára munkavállalói szakmai továbbképzése elsődleges fontosságú, hiszen a vállalat további növekedési terveihez a kiváló szakemberek nélkülözhetetlenek. Ezért a vállalat a *ServiceNow* platform megismertetésére irányuló műszaki kurzusai mellett számos olyan oktatási programot szervez, amelyek segíthetik a munkavállalókat kar-

A magyar iroda 25%-os szakember bővülést tervez

rierjük építésében. „A hatalmas tapasztalattal rendelkező profiktól a pályakezdő fiatalokig mindenki megtalálható nálunk, akiknek versenyképes fizetéseket kínálunk. Bár több mint egy éve egy multinacionális vállalat részeként dolgozunk, mégis fontos számunkra a családirias munkahelyi légkör és a munkavállalói igények rugalmas kezelése. Örömmel fogadjuk a csapatba az új kollégákat, hiszen *a jelenlegi 40 fős létszámunkat 52 főre szeretnénk bővíteni a közeljövőben.*” – emelte ki Szabó László, a GuideVision Magyarország ügyvezető igazgatója.

A vállalati folyamatok és a munkavállalói felhasználói élmények digitalizációja áll ma a vállalatok stratégiai céljainak homlokterében. Napjainkban a vál-

A workflow-menedzsment rendszer óriási lökést ad a cégek digitális átalakulásában

latali munkavégzés módjában forradalmi változások mennek végbe, ami egyúttal azt is jelenti, hogy a GuideVision előtt még nagy lehetőségek állnak a további növekedésre. A ServiceNow platform lehetővé teszi a vállalatok intelligens és automatizált munkairányításra történő átállását, és egy okosabb, egymással szorosabban összekapcsolt rendszerek által alkotott munkakörnyezet kialakítását, ami versenyelőnyhöz juttatja a vállalatokat.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.sg.hu

A magyar IT-szakemberek a legképzettebbek a régióban

Toronymagasan a magyar IT szakemberek tanulnak tovább a legtöbben az érettségük követően – derül ki a No Fluff Jobs állásportál legújabb nemzetközi kutatásából.

A vállalat reprezentatív felmérésében 5 közép-kelet-európai ország, több mint 4000 szakembere vett részt. A kutatás alapján a legnépszerűbb terület az IT szakmák közül minden országban a backend, a frontend és a fullstack, utóbbi pozíció jelenleg a legkeresettebb az álláskeresők körében. A felmérés többek között vizsgálta azt, mennyit keresnek a szektorban dolgozók, mennyire hajlandók munkahelyet váltani és milyen okok állnak a munkakeresés, külföldi munkavállalás mögött, illetve milyen végzettséggel, milyen pozícióban dolgoznak. A senior és expert szintű munkavállal-

ókban Magyarország bizonyult a legerősebbnek, valamint itthon a szakemberek közel 56 százaléka rendelkezik főiskolai diplomával, amely kiemelkedő eredmény a vizsgált országok között.

Sok a tapasztalt IT-s, de az utánpótlással gondok lehetnek a magyar informatikai szektorban - mutat rá a portál nemzetközi, nagymintás kutatása. A vállalat Közép-Kelet Európa országaiban, Csehországban, Lengyelországban, Ukrajnában, Szlovákiában és Magyarországon végzett lekérdezést az IT szakemberek helyzetéről, munkahelyi motivációjukról és álláskeresési kedvéről. Csehországban az IT

	PL	CZ	SK	HU	UA
formalitások (pl. munkavállalási engedély a lakóhely szerinti országon kívül)	62,06%	56,47%	52,27%	56,84%	53,02%
jogi korlátozások (pl. munkavállalás a lakóhely országában egy külföldi vállalat számára)	42,91%	26,47%	32,95%	25,26%	30,23%
pénzügyek (pl. megtakarítás szükségessége a kiutazáshoz)	30,14%	22,35%	34,09%	39,47%	39,07%
kulturális különbségek	15,60%	15,88%	15,91%	22,11%	15,81%
családi és baráti kapcsolatok	30,50%	41,18%	47,73%	47,89%	33,02%
angol nyelv ismerete	18,44%	24,12%	17,05%	14,74%	33,02%
más idegen nyelv ismerete	34,75%	30,00%	27,27%	30,00%	36,74%
kevés az igényeimnek megfelelő állásajánlat	25,53%	17,65%	11,36%	16,32%	16,28%
kevés a képességeimnek megfelelő állásajánlat	27,30%	12,35%	18,18%	16,32%	18,60%
nincs lehetőség távmunkára a <u>szakterületemen</u>	8,51%	5,29%	5,68%	3,68%	4,65%
Egyéb	7,09%	6,47%	5,68%	3,69%	0,47%

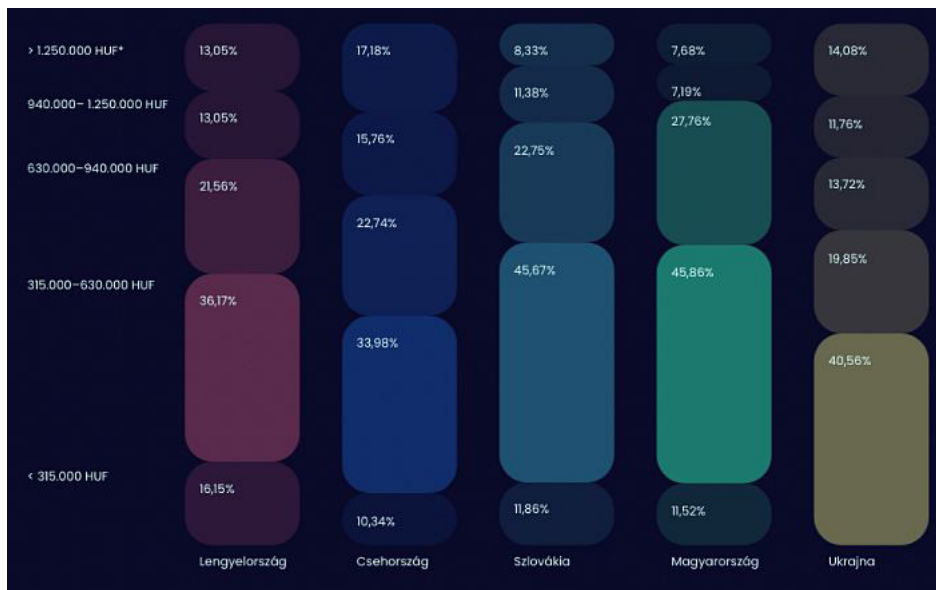
szakemberek 44,5%-a rendelkezik általános iskolai vagy középiskolai végzettséggel. Az iskolázottság szintje Ukrajnában a legmagasabb, a szakemberek 51,1%-a rendelkezik egyetemi diplomával, illetve Magyarországon toronymagasan a legjobb a főiskolát végzett IT-sok aránya (55,8%).

A nemzetközi berkekben a legnépszerűbb pozícióknak a backend, a fullstack és a frontend bizonyultak, ezekben a válaszadók nagyjából 20-30 százaléka helyezkedett el az egyes országokban. A legkevesebb IT szakember összességében Közép-Kelet Európában a Gaming és a Design területén dolgozik. A vizsgált országok közül Magyarországon a legkevésbé népszerű a játékfejlesztés, de itthon dolgozik a legtöbb Business Analyst és embedded szakember is. Magyarországon nincs túl sok 24 év alatti IT-s, az utánpótlás tekintetében (8,9 százalék) elmaradunk a térség kb. 20 százalékos átlagától. A vizsgált országok közül a magyarok körében a legmagasabb a senior és az expert munkavállalók aránya is, a szlovákok pedig a mid pozíciókban erősek (36,5

százalék). A szakemberek zömében (63,3 százalék) home office-ban dolgoztak a pandémia alatt, amit komfortosnak ítélték (közel 79 százalék).

A közép- és kelet-európai IT-szakemberek fizetéseit elemezve a csehek rendelkeznek a legjobb fizetésekkel, a válaszadók egyharmada nettó 1,2 millió forint feletti összeget keres havonta. Szlovákia és Magyarország egyértelműen a fizetések közepmezőnyében helyezkedik el – mindkét országban az ágazatban dolgozók több mint 66 százaléka nettó 315 – 630 ezer forintért dolgozik. A fizetési versenyben az ukránok a sereghajtók – esetükben mindössze a válaszadók harmada keres a magyarokéval és szlovákokéval megegyező összeget. Ebben az országban érezhetően nagy a rétegződés a keresetekben: az ukrán az IT-szakemberek 40,5 százaléka nettó 315 ezer forintnál kevesebbet keres. Érdekes módon azonban Ukrajnában a nettó 1,2 millió forint feletti jövedelemmel rendelkezők aránya hasonló Lengyelországhoz, és sokkal magasabb, mint Szlovákiában vagy Magyarországon.

A No Fluff Jobs kutatása kitért arra is, hogy milyen foglalkoztatási formában dolgoznak a megkérdezettek. A teljes régióra elmondható, hogy a bejelentett, munkaszerződéses jogviszony a leggyakoribb (vagy annak megfelelője az adott országban). Magyarországon a legkiemelkedőbb a munkaszerződéses aránya, az informatikusok 83,5 százaléka dolgozik ilyen formában, Szlovákiában pedig az

IT-sok több mint háromnegyede. Csak Ukrajnában nem ez áll az első helyen a szerződéstípusok között, bár a válaszadók közel harmada ilyen szerződés alapján dolgozik. Az ukránoknál messze a legtöbb informatikai szakember, több mint 55 százalék vállalkozóként dolgozik. Ez a foglalkoztatási forma különösen népszerű Lengyelországban is, a tapasztaltabb szakemberek esetében.

A lengyelek és az ukránok más vizsgált piacokról származó kollégáikhoz képest sokkal nagyobb hajlandóságot mutatnak a munkahelyváltásra. A lengyel IT szakemberek 41-, az ukránok 40 százaléka aktívan keres munkát, vagy sűrűn nézelődik az állásportálokon. A jelöltek megszerzéséhez a munkaadóknak sokkal többet kell kínálniuk azonban a technológiai szektor magyar (több mint 73 százalékuk nem tervezi a munkahelyváltást), cseh (72 százalék) és szlovák (71 százalék) képviselőinek, ők nem szívesen változtatnának munkahelyet.

Az álláskeresés okai közül mindegyik vizsgált országban a legnyomósabb érvek a túl alacsony fizetés, a személyes fejlődés lehetősége és az új szakmai tapasztalatok keresése. A magyar és a szlovák IT szakemberek a legkevésbé a főnökkel való rossz viszony miatt váltanának munkahelyet, azonban hazánk informatikusai és az ukránok esetében a megkérdezettek harmada nézne új munka után a hazája politikai helyzete miatt, valamint a rossz munkahelyi légkör is esetükben vezetne leginkább felmondáshoz (arányuk jelentősen magasabb, mint más országokban).

„Az általános tapasztalatunk, hogy bár nagy szükség van a piacon képzett IT szakemberekre, a pandémia miatt az eddigieknél is jóval nehezebb megfelelő munkaerőt találni a közép-kelet-európai régióban. A magyar piacon annyira szűkös a lehetőségek tárháza, hogy a munkaadó diktál, a szerződéses jogviszony a legnépszerűbb, a B2B foglalkoztatás egyelőre ritkább, ez kevesebb rugalmasságot ad az informatikusoknak. Magyarországon a szakemberek inkább elvárják, hogy a cégek keressék meg őket, nem keresnek proaktívan állást” – mondta *Bozsoki Ádám*, a No Fluff Jobs country manager-e. A szakember elmondta, a hazai IT-sok és munkaadók 80 százaléka Budapesthez köthető, de a cégek számára a távmunka egy olyan megoldás lehet, amellyel az ország bármely régiójából alkalmazhatnák képzett, megfizethető informatikust.

A nemzetközi mintaországok közül nagyjából egységesen, a válaszadók közel 20–30 százaléka gondolja úgy, hogy a külföldi munkavállalás nem

okoz különösebb nehézséget. Az ukrainai IT szakemberek közel 40 százaléka azonban „nehéznek” vagy „inkább nehéznek” találta ezt, ami a legmagasabb arány a vizsgált országok között. Az IT szakemberek abban minden országban egyetértettek, hogy a külföldi munkavállalás elsődleges gátja az engedélyek beszerzése, valamint a magyarok és a szlovákok számára a családi-baráti kapcsolatok is visszatartó erő a kiutazás kapcsán.

A résztvevők közül saját bevallásuk alapján a magyaroknak és az ukránoknak jelentik a legnagyobb gondot a pénzügyek, a válaszadók közel 40 százaléka érzi úgy ezekben az országokban, hogy nem rendelkezik megfelelő mennyiségű megtakarítással a kiutazáshoz. Az angol nyelvtudás legkevésbé a magyarokat aggasztja a kiutazással kapcsolatban, mindössze a hazai szakemberek közel 15 százaléka aggódik emiatt. A lengyel informatikusok számára pedig az egyik legnagyobb nehézséget (közel 43 százalék esetében) a külföldi munkavállalással kapcsolatos különféle jogi korlátozások jelentik.

Az álmország-álommunkahely viszonylatban messze Csehország diadalmaskodott: a csehek 96 százaléka jelezte, hogy saját országában szeretne leginkább munkát vállalni. Ez az eredmény messze meghaladja bármelyik másik ország eredményét (PL – 45 százalék, SK – 57 százalék, HU – 43 százalék, UA – 30 százalék). A megkérdezettek mindegyike számára vonzó célpontot jelent Csehország: a szlovákok több mint harmada és az ukránok 30 százaléka számára is vágyott desztináció. Magyarországot ideális munkahelynek a környező országok szakembereinek 5 százaléka tartja, a hazájukat pedig a magyarok 43,23 százaléka találta a legideálisabb helynek a munkára. Az itthoni informatikusok számára vonzó úticélok még Csehország (11,72 százalék) és Lengyelország (9,29 százalék).

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: www.sg.hu

El kell adnia a Metának a Giphy-t

Ez az első eset, hogy a Facebook felvásárlását megakadályozta egy illetékes versenyhatóság. A cég perel.

Tavaly májusban a Facebook 400 millió amerikai dollárért megvette a Giphy-t. A startup négy év alatt az egyik legbefolyásosabb közösségi média-céggé vált, nekik köszönhetően az animált képek a Facebook és a Slack rendszerében is használhatók. A Competition and Markets Authority (CMA), azaz a brit fogyasztóvédelmi hivatal augusztusban közölte, hogy vizsgálatot indított az ügyben, mert attól tartott, hogy az üzlet károsan hatna az internetes hirdetési piacra.

Most a CMA **jelezte**, hogy a Meta nem tarthatja meg a Giphy-t és köteles eladni azt. Az indoklás alapján ugyanis csak így biztosítható, hogy a közösségi platformok több millió felhasználója védett legyen a jövőben, valamint garantálva legyen az internetes reklámok területén a verseny és az inno-

vációk. A hivatal egyébként folyamatosan és következetesen Facebooknak nevezte az azóta nevet váltott céget.

A CMA azért bírálta a társaságot, hogy megnehezítette vagy akár teljesen meg is akadályozta a Giphy funkcióihoz való hozzáférést. Ezzel párhuzamosan a Facebook, az Instagram és a WhatsApp több tagot szerezhetett. A hivatal attól tart, hogy a Meta olyan szinten megváltoztathatja a platform felhasználási feltételeit, hogy annak köszönhetően az olyan alkalmazások, mint a Snapchat, a TikTok és a Twitter a jövőben több felhasználói adatot adhatnak át azért, hogy alkalmazhassák a Giphy-t.

A CMA október végén 50,5 millió font büntetést szabott ki a Metára, mert az megtagadta a Giphy felvásárlásával kapcsolatos információk átadását. A hivatal így akarta leállítani a két vállalat "integrációs folyamatát". A Meta szóvivője bírálta a döntést, azt tisztességtelennek és méltánytalannak nevezte, s közölte, hogy ezért mindenképpen fellebbezni fognak a határozat ellen.

Válogatta: Berke Barnabásné

Forrás: www.sg.hu

Németországban már él a digitális frissítési kötelezettség

A tartalmak vagy a szolgáltatások esetében is vannak felhasználói jogok.

Az Európai Unió a szoftverek és a szolgáltatások területén erősíti a felhasználók lehetőségeit. Az új szabályok egyaránt vonatkoznak a zeneszámokra, a filmekre, az alkalmazásokra, a játékokra és a számítógépes programokra – függetlenül attól, hogy azok milyen formában vagy adathordozón (CD, DVD, letöltés, streaming, közösségi média stb.) érhetőek el. Amennyiben egy digitális tartalom vagy szolgáltatás hibás, akkor először a hiba kijavítása

kérhető. De, ha ez nem lehetséges észszerű határidőn belül, akkor az eredeti ár csökkentése, majd a (vásárlói) szerződés felmondása. Az utóbbi esetben 14 napon belül vissza kell kapni a teljes összeget.

A német parlament **elfogadott két törvényt**, amelyek a vonatkozó európai uniós jogszabályokkal kapcsolatosak. A törvények kimondják, hogy a fogyasztók számára biztosítani kell többek között a digitális eszközökhöz (okostelefonok, notebookok, hálózatba kötött termékek stb.) a frissítéseket és a hibajavításokat, ezáltal garantálható a funkciók működése és az IT-biztonság. A frissítési-javítási időtartam hossza minden esetben az adott készüléktől függ.

A távlati célok között szerepel a garanciális feltételek kibővítése és a garanciális papírokból a jövőben világosan ki kell majd derülnie, hogy a frissítési és javítási kötelezettség független a garanciától és a jótállástól, azokat és azok időtartamát nem érinti.

A helyi fogyasztóvédők **üdvözölték a bejelentést**. *Dietlinde Bleh*, a Német Fogyasztóvédelmi Központok Szövetségének (VZBV) szerződésjogi referense

kiemelte, hogy a hír nagyszerű, de néhány dolgon még lehetne javítani. Többek között az első szerződések időtartamát 12 hónapban kellene korlátozni, míg a hosszabb, például 24 hónapos internetelőfizetések és egyéb szerződések esetében is be kellene vezetni egy 14 napos elállási jogot, s annak akkor is élnie kellene, ha a papírok aláírására az üzletben és nem online kerül sor.

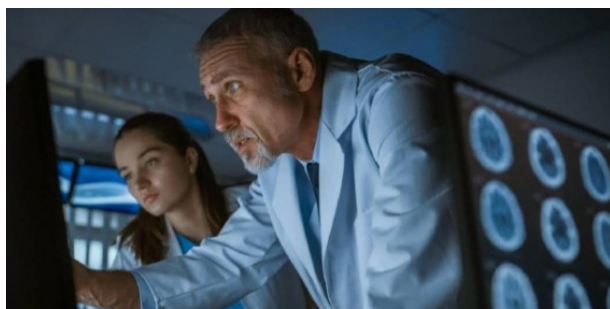
Christian Solmecke fogyasztóvédelmi ügyvéd úgy vélte, hogy a törvények miatt nagyobb lesz a konkurenciaharc a piaci szereplők között, mert az ügyfelek gyorsabban megszabadulhatnak a régi szerződéseiktől és aláírhatnak a vetélytársaknál. Emellett sikeresebbek lehetnek a különböző fogyasztóvédelmi panaszok. A Német Digitális Gazdasági Szövetség (BVDW) szerint viszont az új szabályok túl messzire mennek és az állam mélyen beavatkozik a szerződéskötések szabadságába.

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: www.sg.hu

Személyre szabott rákkezelések jöhetnek a kvantumszámítógépek segítségével

A berendezések teljesen új távlatokat nyithatnak a gyógyításban.

A Nemzetközi Rákkutató Ügynökség adatai alapján tavaly világszerte 19,3 millió új rákos megbetegedést regisztráltak. Számos esetben jók a betegek gyógyulási esélyei, de a leghatékonyabbak a személyre szabott kezelések, melyeknél azonban problémát jelent a hatalmas adatmennyiség feldolgozása. A páciensek egészségügyi adatai (vér-,

terápiás és tumorértékek stb.) akár 100 terabájt helyet is foglalhatnak, ezért nagyon nehéz hatékonyan feldolgozni az adatokat. **A megoldást a kvantumszámítógépek jelenthetik.**

A Német Rákkutató Központ (DKFZ) a Fraunhofer Társaság kompetenciahálózatával működik együtt, az utóbbi az IBM Quantum System One kvantumszámítógépére épít. *Niels Halama* kutatócsapata azt tanulmányozza, hogy kinek melyik kezelés lehet hatékony. A csoport emellett azt vizsgálja, hogy melyik algoritmus lehet a legjobb az információk feldolgozására. A kvantumszámítógépek lehetővé tehetik az optimális besugárzási tervek szimulálását is azért, hogy a minimálisra csökkentsék a lehetséges károkat, valamint az érzékeny egészségügyi információkat is titkosíthatják.

Horst Hahn, a Fraunhofer Társaság Digitális Medicina Intézetének (MEVIS) munkatársa úgy vélte, hogy a kvantum-számítástechnika a hatalmas adatmennyiségek feldolgozása mellett az összetett szimulációk végrehajtásában és a hatóanyagok fejlesztésében is komoly szerepet játszhat. Többek között a komplex molekuláris hatásmechanizmu-

sok is modellezhetővé válnak. Az utóbbi segíthetnek megérteni, hogy miként reagálnak egymásra a különböző molekulák és hogyan működnek a hatóanyagok.

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: www.sg.hu

Tíz napra is pontosan előrejelezhető lesz az időjárás

A kérdésben a szakemberek gépi tanulásra támaszkodnának.

A Kínai Óceánügyi Egyetem kutatói a mesterséges intelligencia segítségével akarnak az eddiginél sokkal pontosabb meteorológiai **prognózisokat készíteni**. A tudósok az általuk kifejlesztett új időjárás-előrejelző rendszert a gépi tanulás bevonásával készítették fel. A pontos meteorológiai prognózisok rendkívül fontosak számos területen, elegendő csak a légiközlekedésre és a szállítmányozásra, a mezőgazdaságra és a vízgazdálkodásra gondolni.

A megalkotott számítógép-hálózat négy időjárási változó (hőmérséklet, páratartalom, szélesség és szélirány) alapján készíti el az előrejelzéseit. A megoldás az Európai Középtávú Előrejelző Köz-

pont naponta kétszer nyilvánosságra hozott adataira támaszkodik és megtanulja, hogyan készítsen pontos prognózisokat.

A kutatókat a fejlesztés során a U-net nevű mély tanulási hálózat inspirálta, amely bioegészségügyi képeket elemez azért, hogy részletesebb információkat kapjon. Éppen ezért a saját rendszerüket úgy hívják, hogy CU-net, s a hasonlóságokra és a különbségekre utaló információkat kutatja fel, majd megtanulja, hogy azok miként befolyásolják egymást.

A CU-net felkészítése 2005-ben kezdődött el, majd a 2017-es és a 2018-as időjárás alapján tesztelték a képességeit. *Haonan Chen*, a Coloradói Állami Egyetem szakértője rámutatott, hogy az így nyert tapasztalatok közvetlenül felhasználhatók az időjárás- és klímaváltozékonyság innovatív diagnosztikájában. A mesterséges intelligencia alapvetően változtathatja meg a rendszerkutatást.

Válogatta: *Berke Barnabásné*

Forrás: www.sg.hu

Tájékoztatás az Országos Idegennyelvű Könyvtár és a Digitális Bölcsészeti Központ működtetésének átvételéről

2021. december 1-jétől az Országos Széchényi Könyvtár veszi át az [Országos Idegennyelvű Könyvtár](#) (OIK) működtetését. Az OIK könyvtárszakmai tevékenységét ez nem érinti: továbbra is önálló névhasználati joggal, mostani helyén, vezetőivel, munkatársaival és országos szakkönyvtári feladatellátásával, de mától a nemzeti könyvtár szervezeti egységként működik tovább. Az OIK-os e-mail-címek 2022. március 31-éig üzemelnek, ezzel párhuzamosan bevezetjük a kollégák OSZK-s elérhetőségeit is.

Ugyancsak a nemzeti könyvtár működteti mától a Petőfi Irodalmi Múzeumtól átvett [Digitális Bölcsészeti Központot](#).

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.oszk.hu
